

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«I) Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων, II) Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2258 και άλλες διατάξεις και III) Λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο αποτελείται από 47 άρθρα, διαρθρώνεται δε σε τρία μέρη.

Το Μέρος Πρώτο του νομοσχεδίου (άρθρα 1-30) περιλαμβάνει διατάξεις για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις ρυθμίσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 «σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιογράφων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των οδηγιών 98/26/ΕΚ και 2014/65/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012». Συγκεκριμένως, ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Μέρους Πρώτου (άρθρο 1), δίδονται οι αναγκαίοι ορισμοί (άρθρο 2), και τίθενται διατάξεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας κεντρικού αποθετηρίου τίτλων (άρθρο 3) και για τον κανονισμό λειτουργίας του (άρθρο 4). Περαιτέρω, θεσπίζονται ρυθμίσεις για την αρχική καταχώριση κινητών αξιών σε λογιστική μορφή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων (άρθρο 5), για ειδικές διαδικασίες απούλοποίησης (άρθρο 6), για την αναγκαστική εκποίηση μετοχών (άρθρο 7), για την καταχώριση κινητών αξιών ύστερα από ακινητοποίηση (άρθρο 8), για μεταβολές που αφορούν κινητές αξίες σε λογιστική μορφή (άρθρο 9), για την καταχώριση πιστοποιητικών κατάθεσης (άρθρο 10), για την παρακολούθηση κινητών αξιών μέσω σύνδεσης με άλλα κεντρικά αποθετήρια τίτλων ή διαμεσολαβητές (άρθρο 11), καθώς και για τις υπηρεσίες καταχώρισης για

2

μη εισηγμένες κινητές αξίες (άρθρο 12). Ρυθμίζονται ζητήματα μεταβιβάσεων και σύστασης εμπράγματων δικαιωμάτων επί κινητών αξιών που τηρούνται σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων (άρθρο 13), υπηρεσιών μητρώου μετόχων (άρθρο 14), ταυτοποίησης δικαιούχων των κινητών αξιών (άρθρο 15), ταυτοποίησης δικαιούχων μετοχών που τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς αξιών (άρθρο 16), ταυτοποίησης δικαιούχων μετοχών που τηρούνται μέσω συλλογικών λογαριασμών αξιών (άρθρο 17), προσδιορισμού δικαιούχων αξιών σε συγκεκριμένες ημερομηνίες καταγραφής (άρθρο 18) και συνεπειών μη ταυτοποίησης μετόχων (άρθρο 19). Θεσπίζονται ειδικές διατάξεις για την κατάσχεση και εκποίηση, λόγω αναγκαστικής εκτέλεσης, κινητών αξιών που τηρούνται σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων (άρθρο 20), για τα πρόνοια επενδυτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας διαμεσολαβητή (άρθρο 21), καθώς και για το απόρρητο των αρχείων κεντρικού αποθετηρίου τίτλων (άρθρο 22) και τις ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασής του (άρθρο 23). Ορίζονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 24) και οι κυρώσεις που μπορεί να επιβάλλει για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος, του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 καθώς και των πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους (άρθρο 25), προβλέπονται διαδικασίες δημοσιοποίησης των σχετικών αποφάσεων (άρθρο 26) και υποβολής καταγγελιών στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 27), ρυθμίζονται ζητήματα δικαστικής αμφισβήτησης των αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 28), και τίθενται μεταβατικές (άρθρο 29) και τροποποιούμενες διατάξεις (άρθρο 30).

Με το Μέρος Δεύτερο του νομοσχεδίου (άρθρα 31-34) και, ειδικότερα, διά του Κεφαλαίου Α', ενσωματώνεται η Οδηγία (ΕΕ) 2016/2258 του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2016 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε πληροφορίες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Συγκεκριμένως, ορίζεται ο σκοπός του μέρους αυτού (άρθρο 31), τροποποιείται το άρθρο 29 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013) (άρθρο 32) και ορίζεται η έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων, αναδρομικώς από 1-1-2018 (άρθρο 33). Με το Κεφάλαιο Β' διορθώνονται οι παραπομπές που περιλαμβάνουν τα παραρτήματα του Κοινού Προτύπου Αναφοράς του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (άρθρο 34).

Το Μέρος Τρίτο του νομοσχεδίου (άρθρα 35-47) περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών. Συγκεκριμένως, τροποποιείται το άρθρο 14 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013) (άρθρο 35), ρυθμίζονται ζητήματα εκκρεμών υποθέσεων ελέγχου επιστροφής φόρου εισοδήματος και ΦΠΑ (άρθρο 36), τροποποιείται το άρθρο 54Α του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (άρθρο 37) και το άρθρο 3 του ν.

4223/2013 (άρθρο 38), θεσπίζονται μέτρα ενίσχυσης πυρόπληκτων συνταξιούχων του Δημοσίου (άρθρο 39), τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4270/2014 (άρθρο 40), του ν. 4314/2014 (άρθρο 41), του ν. 4549/2018 (άρθρο 42) και του ν. 4354/2015 (άρθρο 44), προβλέπεται η καταβολή αποζημίωσης στα μέλη συλλογικών οργάνων που συγκροτήθηκαν για την επισκόπηση δαπανών υπουργείων και των εποπτευομένων φορέων τους στο πλαίσιο συνεργασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας με την Υπηρεσία Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (άρθρο 43), ρυθμίζονται μισθολογικά ζητήματα (άρθρο 45), και ορίζεται ότι, κατά την εκδίκαση σε πρώτο βαθμό των αιτήσεων των άρθρων 3 και 4 του ν. 3869/2010, το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται από τον προϊστάμενο της οικονομικής αρχής στην οποία έχουν βεβαιωθεί τα χρέη του αιτούντος ή από υπάλληλο νομίμως εξουσιοδοτημένο από αυτόν (άρθρο 46). Τέλος, ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος (άρθρο 47).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι «οι μετοχές του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων είναι ονομαστικές». Παρατηρείται ότι η εν λόγω ρύθμιση παρίσταται περιττή εν όψει των άρθρων 40 και 184 του ν. 4548/2018, συμφώνως προς τα οποία απαγορεύεται πλέον η έκδοση ανώνυμων μετοχών.

2. Επί του άρθρου 5

Στην παράγραφο 3 γίνεται αναφορά σε κινητές αξίες που «έχουν συσταθεί βάσει αλλοδαπού δικαίου». Παρατηρείται ότι, ενδεχομένως, θα ήταν νομοτεχνικώς αρτιότερο να γίνεται αναφορά σε κινητές που έχουν εκδοθεί συμφώνως με το εταιρικό δίκαιο άλλου κράτους μέλους.

3. Επί του άρθρου 13

Με την προτεινόμενη παράγραφο 6 ορίζεται ότι, για τις κινητές αξίες, οι οποίες τηρούνται σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ή μέσω διαμεσολαβητή, συμφώνως προς τις παρ. 1 έως 5 του άρθρου αυτού, μπορεί, μετά από σχετική συμφωνία με τους πελάτες, να εφαρμόζεται αναλογικώς ο ν. 5638/1932 «περί καταθέσεως εις κοινό λογαριασμό». Εν προκειμένω, θα ήταν σκόπιμο να ορισθεί εάν στις περιπτώσεις αυτές θα τυγχάνει εφαρμογής και η απαλλαγή από τον φόρο κληρονομιών που ισχύει για τις χρηματικές καταθέσεις σε κοινό λογαριασμό, συμφώνως προς το άρθρο 25 παρ. 2 περ. γ' του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από Τυχρά Παίγνια (ν. 2961/2001).

4

4. Επί του άρθρου 19

Με την προτεινόμενη παράγραφο 1 ορίζεται ότι η μη εμπρόθεσμη ταυτοποίηση μετόχων εισηγμένων εταιρειών από τους εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές, κατά την ημερομηνία καταγραφής προς άσκηση των δικαιωμάτων τους, συνεπάγεται τη στέρηση του δικαιώματος παράστασης στη γενική συνέλευση της εταιρείας και άσκησης του δικαιώματος ψήφου για τις μετοχές τις οποίες αφορά. Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «ειδικά για τις μετοχές της Τράπεζας της Ελλάδος, εκτός από όσα ορίζονται στην παρ. 1, η εμπρόθεσμη ταυτοποίηση των μετόχων είναι υποχρεωτική και για την καταβολή μερίσματος και την άσκηση κάθε άλλου περιουσιακού δικαιώματος. Έως ότου λάβει χώρα η ταυτοποίηση, το μέρισμα ή άλλο περιουσιακό όφελος που αντιστοιχεί στις μη εμπροθέσμως ταυτοποιούμενες μετοχές τηρείται από την Τράπεζα της Ελλάδος και μπορεί να αναζητηθεί από τον μέτοχο που θα ταυτοποιηθεί σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, εφόσον αυτός έχει αξίωση επί του μερίσματος ή άλλου περιουσιακού οφέλους». Ως προς την παράγραφο 2, παρατηρείται ότι από την αιτιολογική έκθεση δεν προκύπτει ο λόγος για τον οποίο η προτεινόμενη ρύθμιση θα πρέπει να ισχύει μόνο για την Τράπεζα της Ελλάδος, και όχι και για τις λοιπές ανώνυμες εταιρείες, εάν από το καταστατικό τους δεν ορίζεται κάτι διαφορετικό.

5. Επί του άρθρου 20

Με την προτεινόμενη παράγραφο 1 ορίζεται ότι «οι συλλογικοί λογαριασμοί που τηρούνται σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων δεν υπόκεινται σε κατάσχεση». Παρατηρείται ότι η ως άνω ρύθμιση, η οποία φαίνεται να αποκλείει σε κάθε περίπτωση την κατάσχεση τίτλων που τηρούνται μέσω συλλογικού λογαριασμού, δεν φαίνεται να βρίσκεται σε αρμονία προς την αιτιολογική της έκθεση, στην οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «σε κατάσχεση που επιβάλλεται στα βιβλία διαμεσολαβητή, όπου και ταυτοποιείται ο δικαιούχος των εν λόγω κινητών αξιών, εφαρμόζονται οι διατάξεις για την κατάσχεση επί κινητού πράγματος εις χείρας τρίτου». Κατά τα ανωτέρω, η ρύθμιση της παραγράφου 1 χρήζει συμπλήρωσης, ώστε να είναι σαφές ότι, ως προς κινητές αξίες που τηρούνται σε συλλογικούς λογαριασμούς, η κατάσχεση γίνεται εις χείρας, όχι του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων, αλλά του διαμεσολαβητή.

6. Επί του άρθρου 25

Με την προτεινόμενη παράγραφο 3 ορίζονται οι περιστάσεις, τις οποίες πρέπει να λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κατά τον καθορισμό του είδους και της σοβαρότητας των διοικητικών κυρώσεων και κατά

την επιμέτρηση του ύψους των προστίμων που επιβάλλει για παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος, του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 καθώς και των πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους. Μεταξύ αυτών αναφέρεται και η «σημασία των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν από το υπαίτιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή των ζημιών για τρίτους που προκύπτουν από την παράβαση, στο βαθμό που μπορούν να προσδιοριστούν». Εν προκειμένω, δεν είναι σαφές εάν με τον όρο «σημασία» (των κερδών ή των ζημιών), που, πάντως, χρησιμοποιείται και στο κείμενο του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014, νοείται το ύψος των κερδών ή των ζημιών του υπαίτιου ή των τρίτων ζημιωθέντων κατ' απόλυτο μέγεθος, ή εάν νοείται σε συνάρτηση με τα λοιπά οικονομικά δεδομένα τους (πρβλ. άρθρο παρ. 1 περ. στ' του ίδιου άρθρου), ή κάτι διαφορετικό.

7. Επί του άρθρου 30

Με την προτεινόμενη παράγραφο 3 αντικαθίσταται το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 2579/1998, δυνάμει του οποίου επιβάλλεται φόρος επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών μετοχών.

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι θα ήταν πιο δόκιμη στην περίπτωση β' η χρήση του όρου «νομικές οντότητες», αντί «ενώσεις προσώπων», και στην περίπτωση γ' η χρήση του όρου «νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες», αντί «επιχειρήσεις». Επίσης, στην προτεινόμενη περίπτωση γ', αντί των όρων «χρηματιστήρια» και «διεθνώς αναγνωρισμένοι χρηματιστηριακοί θεσμοί», πρέπει να τεθούν οι αντίστοιχοι όροι της ισχύουσας νομοθεσίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (Οδηγία 2014/65/ΕΕ και ν. 4514/2018) και, συγκεκριμένως, ο όρος «ρυθμιζόμενες αγορές», και, ενδεχομένως, «πολυμερείς μηχανισμοί διαπραγμάτευσης».

Πέραν αυτού, θα ήταν συστηματικώς ορθότερο η περίπτωση γ', η οποία αφορά την πώληση μετοχών εισηγμένων σε αλλοδαπούς τόπους διαπραγμάτευσης, να αναριθμηθεί και να τεθεί μετά την περίπτωση ζ', δεδομένου ότι οι περιπτώσεις δ' έως ζ' αφορούν αποκλειστικώς την πώληση μετοχών εισηγμένων σε τόπο διαπραγμάτευσης που λειτουργεί στην Ελλάδα, κατά τα οριζόμενα στις περιπτώσεις α' και β', των οποίων και αποτελούν λογική συνέχεια.

Εξ άλλου, και δεδομένου ότι η προτεινόμενη περίπτωση γ' επαναλαμβάνει, κατ' ουσίαν, τις ρυθμίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 27 του ν. 2709/1999, η διάταξη αυτή (άρθρο 27 παρ. 2 του ν. 2709/1999) πρέπει να προστεθεί στις καταργούμενες διατάξεις.

8. Επί του άρθρου 38

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται δεύτερο εδάφιο «στο τέλος

6

της παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 (Α΄ 287), η οποία προστέθηκε με το άρθρο τρίτο της ΠΝΠ της 10.08.2018 (Α΄ 149)». Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η ως άνω πράξη νομοθετικού περιεχομένου δεν έχει ακόμη κατατεθεί προς κύρωση τη Βουλή, δεδομένου και ότι η Βουλή συνεκλήθη σε σύνοδο την 1.10.2018.

Πέραν αυτού, συμφώνως προς την παράγραφο 1 της υπ΄ αριθ. 1760/37/27-9-2018 τροπολογίας που έχει ενσωματωθεί στο νομοσχέδιο «Θέματα υδατοδρομίων, αστικών οδικών μεταφορών και λοιπές διατάξεις», το οποίο ψηφίσθηκε στην Ολομέλεια της Βουλής σήμερα (3-10-2018), η παράγραφος 7 του άρθρου 3 του ν. 4223/2013 αντικαθίσταται, αναδρομικώς, από τότε που ίσχυσε (10-8-2018) και, περαιτέρω, κατά την παράγραφο 2 της ανωτέρω τροπολογίας, «το άρθρο τρίτο της πράξης νομοθετικού περιεχομένου της 10ης Αυγούστου 2018 καταργείται». Κατά συνέπεια, το προτεινόμενο άρθρο χρήζει αναδιατύπωσης, διότι αναφέρεται σε διάταξη που θα έχει καταργηθεί κατά τον χρόνο δημοσίευσης του παρόντος, και μάλιστα αναδρομικώς.

Αθήνα, 3 Οκτωβρίου 2018

Ο εισηγητής
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών